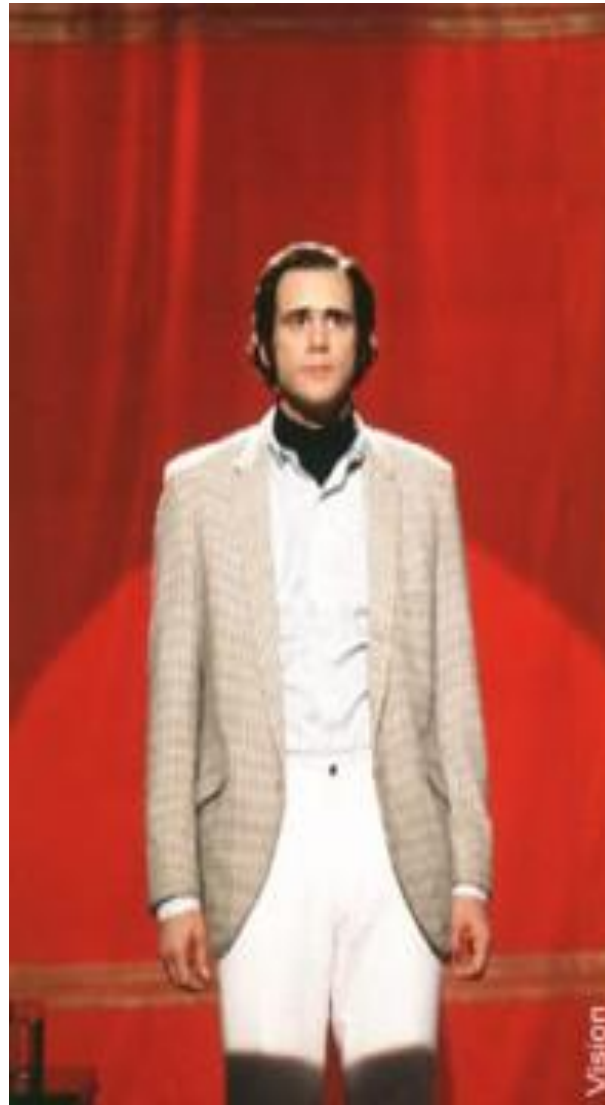

Anna Głąb
HISTORIA FILOZOFII

DZIEJE FILOZOFICZNEGO
ZDZIWIENIA

Filozofia...? Co to takiego?

I potknąłeś się o samego siebie?...

- Kim jestem? Dlaczego istnieję?
- Co to jest dusza?
- Czy to możliwe, że moje życie to Matrix?
- Czy istnieje Bóg?
- Dlaczego ludzie cierpią?
- Dlaczego w świecie zamieszkanym przez 5 miliardów ludzi czuję się samotny?
- Co sprawia, że coś jest dobre i złe?
- A jeśli wszechświat to przelotna myśl w umyśle Boga?

Ten, kogo wszechświat nie
wprawia w zdumienie,
nie ma duszy...

(Albert Einstein)

Jak królik z cylindra...

- Istnienie świata jest niepojęte jak sztuczka, za pomocą której czarodziej wyciąga z pustego cylindra królika...
- Filozof stara się zajrzeć w oczy tajemniczemu czarodziejowi... Chce poznać sekret sztuczki czarodzieja... Chce być ŚWIADOMY... Tej świadomości pragnie również dla wszystkich ludzi...

Filozofowie i dzieci mają wiele wspólnego...

Filozofowie to mędracy, którzy
potrafią w sobie uwolnić dziecięcy
śmiech...

„Król jest nagi!...”

- Kwestionowanie tego, co wydaje się oczywiste...
- Rewidowanie utartych schematów myślowych...
- Zmuszanie do przemyślenia na nowo odwiecznych problemów...

W jednym pytaniu może znajdować się więcej prochu niż w wielu odpowiedziach...

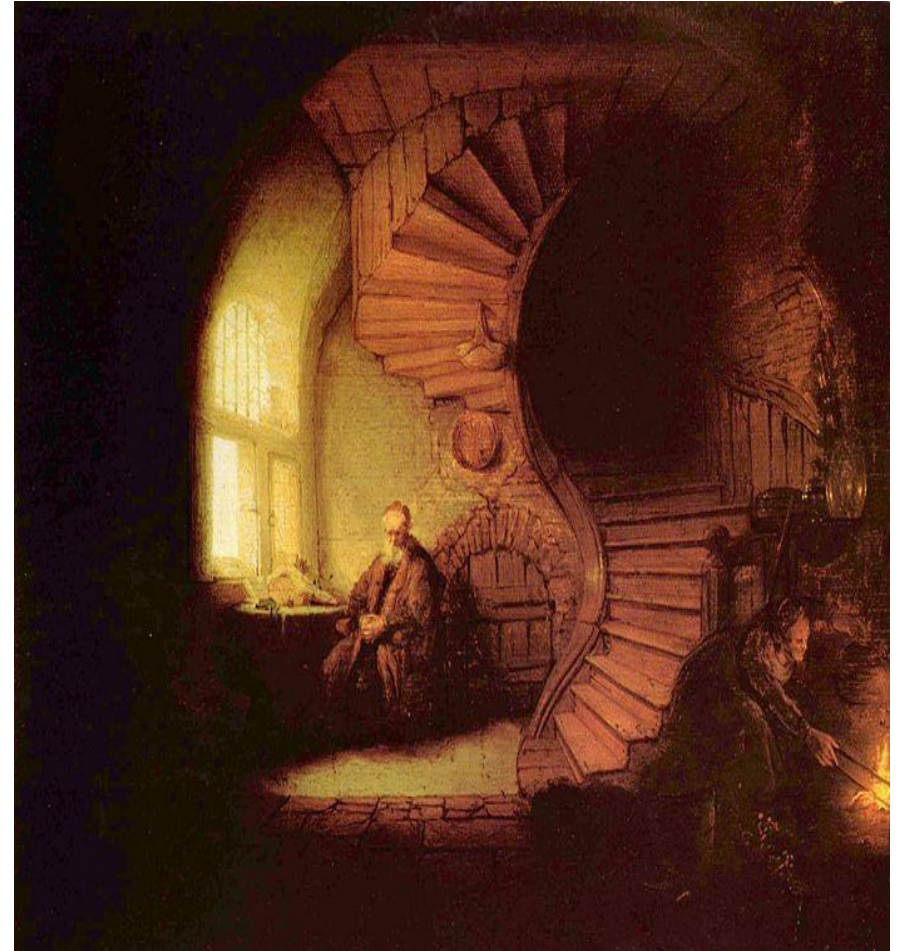
Istnieje wiele dróg dochodzenia do
prawdy... Nauka, sztuka, religia...

Filozofia to dziedzina poznawcza, wyodrębniona z umiejętności praktycznych i mitologii **na przełomie VII i VI wieku przed Chr. w starożytnej Grecji.**

- Diogenes Laertios pisze, że terminu filozofia pierwszy raz użył Pitagoras, mówiąc, że „żaden człowiek nie jest mądry, mądry jest tylko bóg”. Człowiek może tylko dążyć do mądrości.
- Platon porównał w *Uczcie* filozofa do Erosa, który znajduje się w ciągłej wędrówce między światem ludzkiej niewiedzy i boskiej mądrości.

Filozofia jest jedną z najtrudniejszych dróg...

Filozofia stara się ustalić, jak daleko może nas zaprowadzić sam rozum

Poznając historię filozofii
uczestniczymy w wyścigu filozofów
za prawdą...

Filozofia to bycie w drodze...

- Nie zawsze udaje nam się znaleźć odpowiedź na dręczące nas pytania... wynika to z naszej ludzkiej kondycji...
- Jednocześnie własna słabość nie zwalnia nas z obowiązku poszukiwania i dociekania prawdy... a także z przekonania, że prawda istnieje, jakkolwiek może pozostać przed nami zakryta...

Jako filozofowie jesteśmy ciągle na
początku drogi...

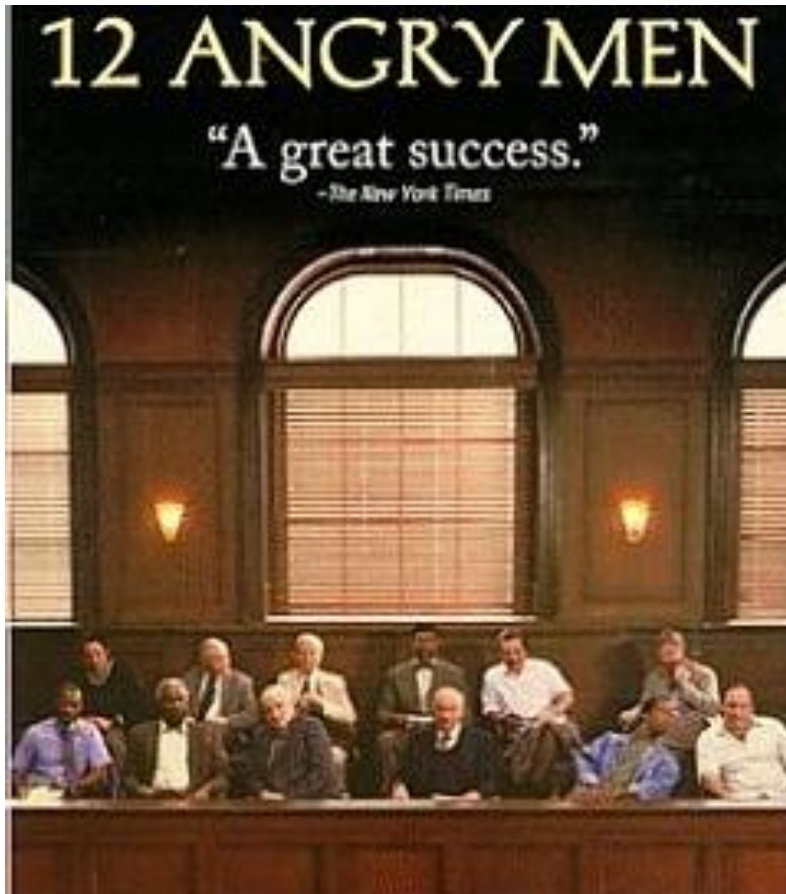

12 gniewnych ludzi

- Sokrates
- Platon
- Arystoteles
- Św. Augustyn
- Św. Tomasz z Akwinu
- Kartezjusz
- Locke
- Leibniz
- Kant
- Hegel
- Kierkegaard
- Nietzsche

12 gniewnych ludzi to...

- Ci, którzy mieli odwagę pytać i mieć wątpliwości tam, gdzie dla innych coś było oczywiste...
- Ci, którzy mieli świadomość własnej niewiedzy – wiedzieli, czego nie wiedzieli...

Filozofia to poszukiwanie
zrozumienia...
To wspólne poszukiwanie
prawdy...

Winny czy niewinny?...

- Filozofia jest jak...
wciągająca
powieść
kryminalna...
- Albo zapis dyskusji
członków ławy
przysięgłych
podczas procesu
sądowego...

Każda dziedzina ludzkiej wiedzy ma również swoją filozofię... Łączy się ona z definiowaniem pojęć, których używa dana dziedzina...

Po drugiej stronie lustra...

Wyjaśnianie pojęć to nie wszystko.

Filozofowie chcą zrozumieć to, co istnieje...

Czym jest czas?

Czy to, co istnieje, to tylko świat materialny?

Czy to, co niematerialne, może istnieć?

Jaka jest natura obiektów niematerialnych?

Wolność? Sprawiedliwość? Prawda?

Czy jesteśmy zdolni coś poznać?
Czy kiedykolwiek możemy wiedzieć, że
wiemy?

Trzy główne pytania filozofii:

- Jaka jest natura wszystkiego, co istnieje? (ontologia / metafizyka)
- Jak możemy cokolwiek poznać? (epistemologia)
- Jak żyć warto? (aksjologia: etyka i estetyka)
- Dyscypliny pomocnicze: logika i historia filozofii

Jak odpowiedzieć na te pytania?

To pytanie o sposób uprawiania filozofii:

- W związku z naukami szczegółowymi (**scjentyzm**)
- W związku ze sztuką i mistyką (**irracjonalizm**)
- **Klasyczna koncepcja filozofii** odwołuje się do doświadczenia i rozumowania. Filozof wnikliwie, bez uprzedzeń stara się uchwycić i opisać to, co „widzi”. Następnie przeprowadza rozumowania. Starannie dobiera słowa, poddaje dokładnej kontroli wnioski, jakie formułuje.

- Według klasycznej koncepcji, filozofia polega na zdobywaniu wiedzy w oparciu o naturalne zdolności człowieka (doświadczenie i rozumowanie), a nie Objawienie, mit lub tradycję.
- Każde twierdzenie filozoficzne podlega uzasadnieniu i sprawdzeniu, stąd dyskusje i wielość poglądów filozoficznych.

Dyskusje i spory odgrywają ważną rolę w filozofii... Jednak celem dyskusji filozoficznej nie jest chęć zaimponowania innym czy pokonania przeciwnika...

Argument filozoficzny...

Ma własną, racjonalną siłę przekonywania, domaga się akceptacji opartej na rozumie, a nie na wierze, autorytecie czy na posłuszeństwie.

Jego celem jest podanie dobrych racji wspierających wnioski; racji, które będą akceptowalne dla wszystkich stron sporu

Filozofia a światopogląd i ideologia

Każdy zadaje sobie filozoficzne pytania, ale profesjonalnych filozofów jest niewiele. Próby odpowiedzi na nasze codzienne pytania tworzą nasz **światopogląd**. Natomiast światopogląd pewnej grupy społecznej (np. partii politycznej), powiązany z określonym programem działania społecznego, to **ideologia**.

Cel kursu z filozofii?

Odkryć swoje
zdziwienie w
zdziwieniu 12
gniewnych
ludzi...

A poza tem...

„Istnieją różne rodzaje wiedzy: jest taka, która tworzy w życiu rzeczy pożyteczne, i taka, która uczy, jak z nich korzystać; jeden rodzaj wiedzy jest służebny, inny kierujący; z tym drugim, jako bardziej autorytatywnym, wiąże się prawdziwe dobro. Jeżeli zaś ten tylko rodzaj wiedzy zapewnia poprawność sądów, posługuje się rozumowaniem i ujmuje dobro jako całość, a jest nią filozofia, która może się posługiwać wszystkimi innymi rodzajami wiedzy i kierować zgodnie z zasadami natury, powinniśmy przeto usilnie zabiegać o to, ażeby stać się filozofami, bo tylko filozofia zawiera w sobie prawdziwe sądy i bezbłędną mądrość zlecającą, co należy czynić, a czego nie należy”

(Arystoteles, *Zaproszenie do filozofii*)

Hmm... Zatem:

„...Powinniśmy albo
zajmować się
filozofią, albo
pożegnać się z
życiem i odejść stąd,
ponieważ wszystko
poza tym jest
bezsensowne i
bezwartościowe”

(Arystoteles, a jakże ;)

W drogę...

